

Projekt

Uchwała Nr. ... /... /2024
Rady Miejskiej w Piwnicznej Zdroju
z dnia 2024r.

w sprawie przyjęcia: **GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2024 poz. 1572 .) w związku z art. 6 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U z 2024 r. poz. 1673.) Rada Miejska w Piwnicznej Zdroju uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.Traci moc uchwała Nr XXXII/257/2021 Rady Miejskiej w Piwnicznej -Zdroju z dnia 29 kwietnia 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Piwnicznej Zdrój.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Monika Dominik

Podpisy znajdują się na oryginale dokumentu.

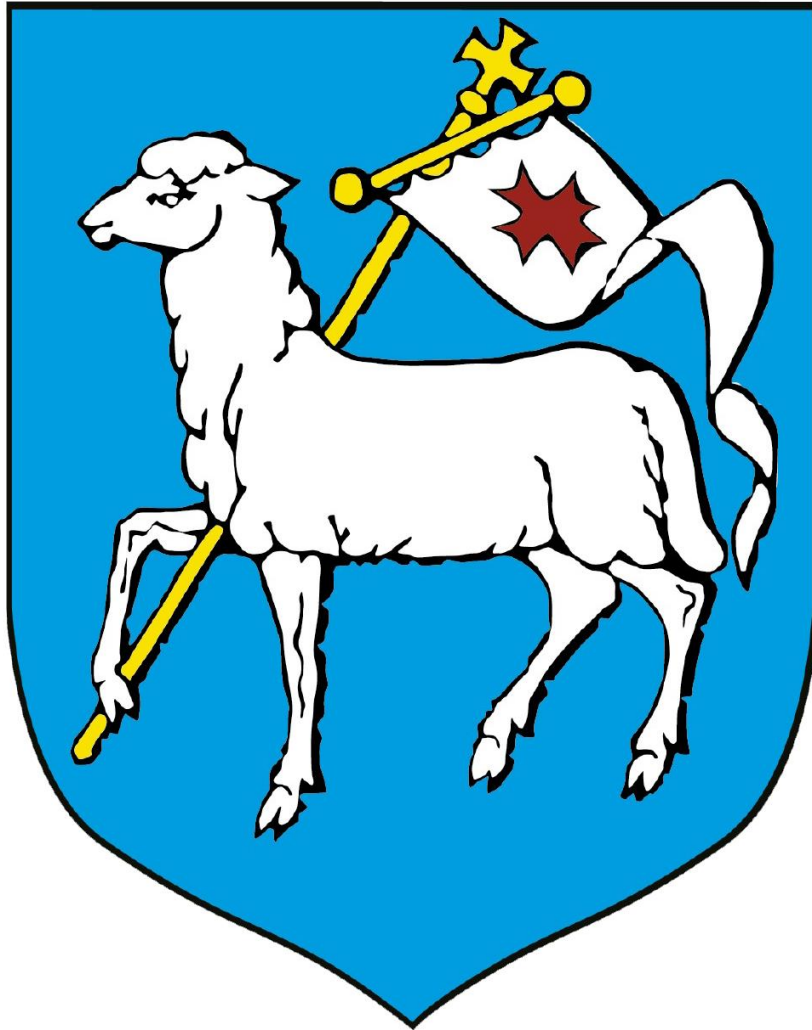
Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Piwniczna--Zdrój na lata 2024-2030.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyła na gminy obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej , w tym opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy.

Program będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem prac przedstawicieli jednostek i instytucji zajmujących się pracą na rzecz rodziny oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla Gminy Piwniczna Zdrój na lata 2024- 2030 zakłada działania profilaktyczne, interwencyjne i ochronne podejmowane przez jednostki i instytucje zajmujące się statutowo przeciwdziałaniem przemocy domowej. Nadrzędnym celem programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób doznających przemocy , w tym dzieci.

Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które weszły w życie w dniu 22 czerwca 2023 r. zmieniają dotychczas stosowaną terminologię, formy przemocy, krąg osób doznających przemocy oraz zasady działania zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych . W związku z tym zasadne jest przyjęcie nowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Piwniczna-Zdrój.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ
NA LATA 2025-2030**

I. UZASADNIENIE PROWADZENIA PROGRAMU	4
1. PODSTAWY PRAWNE	4
2. ZMIANY PRAWNE W SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W ROKU 2023.	6
II. BADANIE PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE PIWNICZNEJ-ZDROJU	10
1. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE DOROSŁYCH NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH	10
2. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE DZIECI I MŁODZIEŻY NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH	17
3. STATYSTYKI DOTYCZĄCE PRZEMOCY DOMOWEJ	21
4. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE PIWNICZNA-ZDRÓJ NA PODSTAWIE NIEBIESKICH KART Z LAT: 2021-2023	30
5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE	35
III. ANALIZA SWOT	35
IV. ADRESACI PROGRAMU	37
V. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	37
VI. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	41
1. POWOŁYWANIE I SKŁAD ZESPOŁU	41
2. FUNKCJONOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU	42
3. ZADANIA ZESPOŁU	43
4. GRUPY DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWE	44
5. PROGRAMY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC	45
6. ZASADY CECHUJĄCE SKUTECZNE DZIAŁANIA W OBSZARZE PRZEMOCY DOMOWEJ	46
VII. REALIZACJA PROGRAMU I FINANSOWANIE	47
VIII. MONITORING I EWALUACJA	47

WSTĘP

Zmiany prawne jakie nastąpiły w systemie przeciwdziałania przemocy domowej w 2023 roku obligują Gminę Piwniczna-Zdrój do podjęcia działań zmierzających do dostosowania aktualnych Programów do nowych wymogów. Dotychczasowe określenie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione terminem „przemoc domowa”. Ponadto, rozszerzono zakres obowiązków instytucji wchodzących w skład systemu przeciwdziałania przemocy domowej, szczególnie w odniesieniu do zadań realizowanych przez gminy.

Wspomniana definicja przemocy domowej, charakteryzuje ją jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Definicja określa zarówno podstawowe cechy przemocy, jak i jej konsekwencje. Wymienia się następujące rodzaje przemocy domowej:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną,
- zaniedbywanie.

Ze względu na osoby poszkodowane wymienia się:

- przemoc w związku (małżeńskim, partnerskim),
- przemoc wobec dzieci, przemoc wobec osób starszych,
- przemoc wobec osób niepełnosprawnych.

Warto zwrócić uwagę, że według współczesnej terminologii stosowanej w literaturze oraz praktyce interwencyjnej i pomocowej, osoby mogą pełnić trzy odrębne lub ściśle powiązane, a nawet nakładające się role:

- osoba doznająca przemocy (wcześniej określana jako ofiara przemocy),
- osoba będąca świadkiem przemocy (dawniej nazywana świadkiem przemocy),
- osoba stosująca przemoc (w przeszłości określana jako sprawca przemocy).

Zgodnie z wspomnianą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej (art. 6 ust.2), do zadań własnych gmin w zakresie przeciwdziałania przemocy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

I. UZASADNIENIE PROWADZENIA PROGRAMU

Art. 9b ust. 2 pkt 4 w/w ustawy stanowi, że **do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy m.in. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.**

W związku z powyższym, opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest bezpośrednią konsekwencją przepisów zawartych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program ten stanowi okazję do przeprowadzenia szczegółowej analizy zjawiska przemocy oraz wprowadzenia skutecznych metod przeciwdziałania temu problemowi w społeczności lokalnej gminy Piwniczna-Zdrój.

Program stanowi kontynuację działań podejmowanych w ramach wcześniejszych dokumentów i inicjatyw. Jego głównym celem jest kontynuowanie prac mających na celu: z jednej strony – zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie wychowawczych metod bez stosowania przemocy, a z drugiej – zapewnienie ochrony oraz wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową. Program ma również na celu rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy zarówno dla ofiar, jak i sprawców przemocy.

1. PODSTAWY PRAWNE

Podstawę prawną opracowania niniejszego Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla Gminy Piwnicznej-Zdroju na lata 2025-2030 stanowi: **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673)** – a także następujące akty prawne:

Ustawy:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny oraz Kodeks postępowania karnego oraz Kodeks karny wykonawczy

Rozporządzenia wykonawcze:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie zespołu monitorującego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej.

- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony.

2. ZMIANY PRAWNE W SYSTEMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W ROKU 2023.

Dnia 9 marca 2023 r. nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej rozbudowuje definicję przemocy domowej:

Art. 2. [Definicje]

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) przemocy domowej - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

2) osobie doznającej przemocy domowej - należy przez to rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

- wobec których jest stosowana przemoc domowa;

3) osobie stosującej przemoc domową - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2;

4) świadku przemocy domowej - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

2. Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej
- realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej
- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów realizujących procedurę Niebieskiej Karty
- ochrona ofiar przemocy domowej w tym dzieci
- praca z osobami dotkniętymi przemocą i osobami stosującymi przemoc
- prowadzenie poradnictwa, interwencji, działań informacyjno- profilaktycznych oraz edukacyjnych

ZADANIA SŁUŻB POWOŁANYCH DO REALIZACJI USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazane do realizowania działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”:

1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej
2. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Policja
4. Publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia
5. Placówki oświatowo-wychowawcze

Każda z wymienionych instytucji w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

W ramach procedury „Niebieskiej Karty” pracownik socjalny **jednostki organizacyjnej pomocy społecznej**:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową,
- 2) udziela kompleksowych informacji o:

- a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb, schronienie w całonocnej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury przedstawiciel **komisji rozwiązywania problemów alkoholowych**:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
- a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury **funkcjonariusz Policji**:

- 1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w domową, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę diagnostyczno-pomocową.

W ramach procedury **przedstawiciel ochrony zdrowia** każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej.

Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz "Niebieska Karta - A" wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona.

Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

W ramach procedury **przedstawiciel oświaty**:

- 1) podejmuje działania, o których mowa w § 11 pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3 i 5 Rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”;
- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w tym w szczególności wobec dzieci;
- 3) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia

rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

II. BADANIE PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE PIWNICZNEJ-ZDROJU

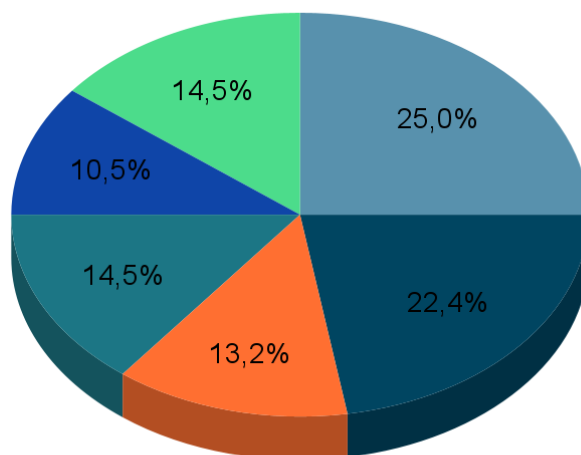
1. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE DOROSŁYCH NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH

Aby rozeznąć zjawisko przemocy wśród mieszkańców miasta i gminy Piwnicznej-Zdroju przeprowadzono anonimową ankietę dotyczącą "Świadomości form przemocy i dostępnych źródeł pomocy". Zawierała ona 7 pytań. W badaniu uczestniczyło 82 mieszkańców gminy. Poniżej przedstawiono wyniki.

1. Jakie formy przemocy są Ci znane?

źródło: ankieta

- Przemoc fizyczna (np. bicie, kopanie, szarpanie)
- Przemoc psychiczna (np. wyzwiska, zastraszanie, manipulacja)
- Przemoc seksualna
- Przemoc ekonomiczna (np. kontrolowanie finansów, uniemożliwianie pracy)
- Przemoc emocjonalna (np. izolowanie od innych osób, poniżanie)
- Przemoc w internecie (np. cyberprzemoc, prześladowanie online)

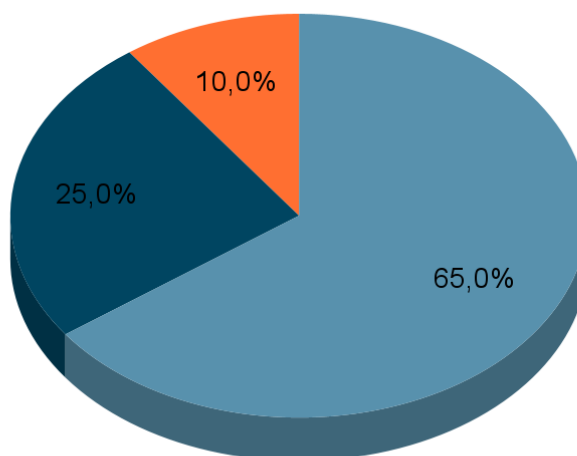
1. Formy przemocy znane osobom badanym

- **Przemoc fizyczna (25%)** oraz **psychiczna (22,4%)** są najczęściej identyfikowanymi formami przemocy. Wynika to prawdopodobnie z ich bezpośredniej zauważalności (obrażenia fizyczne) i społecznego uwrażliwienia na takie przypadki.
- **Przemoc ekonomiczna (14,5%)**, choć mniej znana, w rzeczywistości jest częstym problemem, szczególnie w związkach, gdzie jedna osoba dominuje finansowo. Może być trudniej dostrzegana i uznawana za "prawdziwą" przemoc.
- **Przemoc internetowa (cyberprzemoc, 10,5%)** wskazuje na rosnący problem w dobie cyfryzacji, jednak świadomość na ten temat jest wciąż stosunkowo niska.
- **Przemoc seksualna (13,2%)** i **emocjonalna (14,5%)** są często trudne do zidentyfikowania, co może wynikać z tabuizowania tych tematów w społeczeństwie i braku odpowiedniej edukacji.

2. Czy znasz przypadki przemocy domowej w Twoim otoczeniu?

źródło: ankieta

- Tak
- Nie
- Nie jestem pewien/pewna

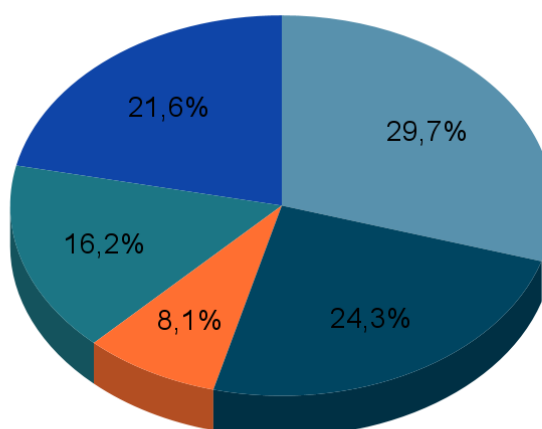
2. Znajomość przypadków przemocy domowej w otoczeniu

- Aż **65% respondentów zna przypadki przemocy domowej** w swoim otoczeniu, co wskazuje na wysoki stopień powszechności problemu.
- Jedynie 25% twierdzi, że nie zna takich przypadków. Może to świadczyć o braku świadomości na temat tego, co jest uznawane za przemoc (np. ekonomiczną lub emocjonalną).
- **10% nie jest pewnych**, co podkreśla potrzebę edukacji i klarownego definiowania przemocy.

3. Jeśli odpowiedziałeś/aś "tak" na poprzednie pytanie, jakie przypadki przemocy domowej są Ci znane? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

źródło: ankieta

- Przemoc fizyczna
- Przemoc psychiczna
- Przemoc seksualna
- Przemoc ekonomiczna
- Zaniedbanie

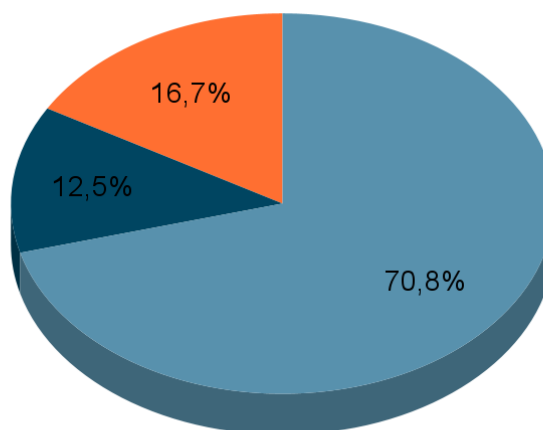
3. Typy przemocy w otoczeniu

- **Przemoc fizyczna (29,7%)** oraz **psychiczna (24,3%)** są najczęściej zauważane w otoczeniu. Te formy przemocy są najbardziej widoczne i wywierają bezpośredni wpływ na ofiary.
- **Zaniedbanie (21,6%)** – stosunkowo wysoki wskaźnik pokazuje, że problem braku podstawowej opieki jest istotny, szczególnie w rodzinach z dziećmi.
- **Przemoc ekonomiczna (16,2%)** oraz **seksualna (8,1%)** mogą być niedoszacowane z powodu braku wiedzy i trudności w ich wykrywaniu.

4. Czy wiesz, do kogo można się zwrócić w celu uzyskania pomocy w przypadku przemocy domowej?

źródło: ankieta

- tak
- nie
- nie jestem pewna/pewnie

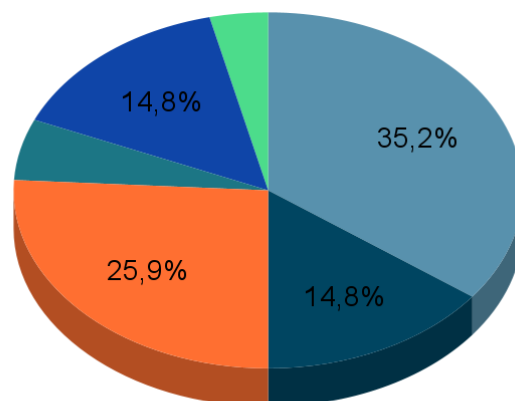
4. Świadomość, gdzie szukać pomocy

- **70,8% respondentów wie, gdzie szukać pomocy.** To dobry wynik, ale wciąż pozostaje **29,2% osób (16,7% niepewnych i 12,5% nieorientowanych)**, które potrzebują lepszego dostępu do informacji.
- Brak wiedzy na temat możliwości pomocy może być barierą w przeciwdziałaniu przemocy i wsparciu ofiar.

5. Jeśli odpowiedziałeś/aś "tak" na poprzednie pytanie, jakie instytucje lub organizacje są Ci znane, które oferują pomoc w przypadku przemocy domowej?
(Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

źródło: ankieta

- Policja
- Pomoc prawna (adwokat, radca prawny)
- Ośrodki pomocy społecznej
- Noclegownie, schroniska dla ofiar przemocy
- Telefon zaufania
- Organizacje pozarządowe (np. fundacje, stowarzyszenia)

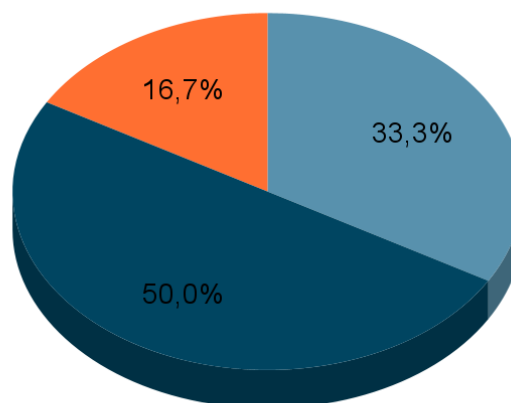
5. Znajomość instytucji oferujących pomoc

- **Najczęściej wymieniana instytucja to Policja (35,2%),** co jest zrozumiałe, ponieważ to najprostsza i najbardziej znana droga interwencji w przypadkach przemocy.
- **Ośrodki pomocy społecznej (25,9%)** oraz **organizacje pozarządowe (14,8%)** również odgrywają ważną rolę, ale mogłyby być lepiej promowane w społeczności.
- **Pomoc prawna, schroniska i telefony zaufania (po 14,8%)** wskazują na potrzebę lepszego informowania społeczeństwa o tych możliwościach, szczególnie w kontekście anonimowej i łatwo dostępnej pomocy.

6. Czy uważasz, że w Twojej społeczności dostęp do pomocy w przypadku przemocy domowej jest wystarczający?

źródło: ankieta

- tak
- nie
- nie jestem pewna/pewny

6. Ocena dostępu do pomocy w społeczności

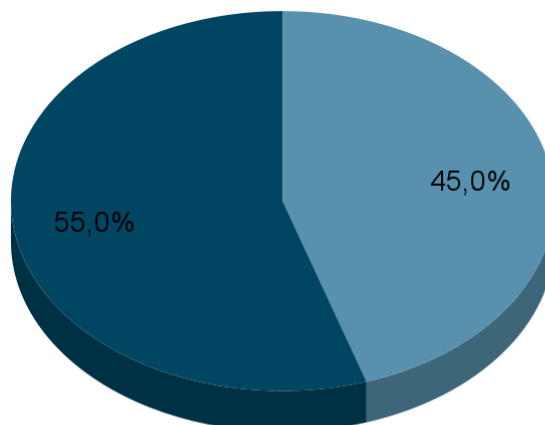
- Tylko **33,3% respondentów uważa, że dostęp do pomocy jest wystarczający.**
- **50% jest zdania, że dostęp jest niewystarczający**, co podkreśla potrzebę zwiększenia zasobów i wsparcia dla ofiar.
- **16,7% nie jest pewnych**, co może wskazywać na problem z brakiem informacji.

7. Czy chciałbyś/chciałabyś uzyskać więcej informacji na temat pomocy w przypadku przemocy domowej?

źródło: ankieta

● tak

● nie

7. Potrzeba dodatkowych informacji

- **45% respondentów chciałoby uzyskać więcej informacji** o pomocy w przypadkach przemocy. To wyraźny sygnał, że istnieje potrzeba prowadzenia kampanii informacyjnych i edukacyjnych.

Rekomendacje

1. Zwiększenie świadomości społecznej:

- Organizacja kampanii edukacyjnych dotyczących różnych form przemocy, w tym mniej oczywistych, takich jak przemoc ekonomiczna czy cyberprzemoc.
- Warsztaty dla społeczności lokalnej na temat identyfikowania przemocy i radzenia sobie z nią.

2. Poprawa dostępu do informacji:

- Utworzenie centralnego punktu informacyjnego (online i stacjonarnie) o dostępnych formach pomocy.
- Rozprowadzenie ulotek, plakatów i broszur w miejscach publicznych (szkoły, przychodnie, urzędy).

3. Rozwój sieci wsparcia lokalnego:

- Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych i telefonów zaufania.
- Rozwój schronisk dla ofiar przemocy oraz zapewnienie im odpowiednich zasobów.

4. Współpraca instytucji:

- Budowa partnerstw między Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz służbami medycznymi i oświatą w celu zapewnienia kompleksowej pomocy ofiarom..

5. Monitorowanie i badania:

- Regularne przeprowadzanie badań dotyczących skali przemocy w społeczności oraz efektywności wdrażanych programów.

6. Wsparcie dzieci i młodzieży:

- Edukacja w szkołach na temat przemocy i możliwości szukania pomocy.
- Ustanowienie dedykowanych punktów wsparcia dla dzieci, które są świadkami przemocy domowej.

Podsumowanie

Dane wskazują na znaczną skalę problemu przemocy w lokalnej społeczności oraz na potrzebę działania w obszarze edukacji, wsparcia instytucjonalnego i lepszej komunikacji na temat dostępnych form pomocy. Kluczowe jest budowanie świadomości społecznej oraz rozwój systemu wsparcia, który będzie w stanie odpowiedzieć na potrzeby ofiar i ich rodzin.

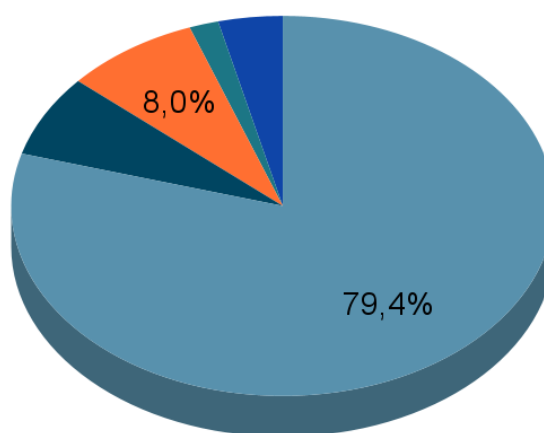
2. WNIOSKI I REKOMENDACJE DOTYCZĄCE DZIECI I MŁODZIEŻY NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH

Zespół Interdyscyplinarny w Piwnicznej-Zdroju przeprowadził wśród dzieci i młodzieży diagnozę zjawiska przemocy. Badaniem objęto 306 uczniów klas 6-8 wszystkich szkół podstawowych z terenu Gminy Piwnicznej-Zdroju. Ankieta była anonimowa i zawierała 3 pytania przedstawione na wykresach poniżej.

1. Czy kiedykolwiek widziałeś/łaś, że ktoś w Twojej rodzinie został/był skrzywdzony przez innych członków rodziny (np. przez bicie, krzyki, obrażanie)?

źródło: ankieta

- nigdy tego nie widziałem/widziałam
- tak, widziałem /łam to raz
- tak, widziałem/łam to kilka razy
- często jestem świadkiem takiej sytuacji
- to ja zostałem,łam skrzywdzony/na

1. Wnioski

79,4% uczniów odpowiedziało, że *nigdy tego nie doświadczyło ani nie widziało*.

8% uczniów zadeklarowało, że widziało taką sytuację *kilka razy*.

7% stwierdziło, że widziało coś takiego *jeden raz*.

3,8% odpowiedziało, że to oni sami zostali skrzywdzeni.

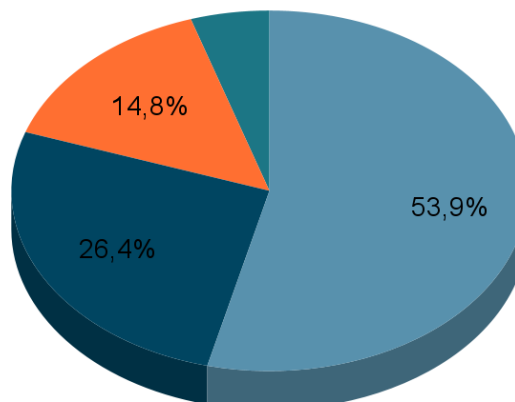
1,7% uznało, że *często są świadkami* takich zdarzeń.

- Wyniki wskazują, że większość uczniów (79,4%) deklaruje brak doświadczeń związanych z przemocą w rodzinie. Niemniej jednak, niemal co piąty uczeń (ok. 20,6%) przyznał, że był świadkiem lub ofiarą takiej przemocy.
- Choć grupa uczniów bezpośrednio dotkniętych przemocą (3,8%) jest stosunkowo niewielka, problem ten wymaga uwagi. Warto podjąć działania profilaktyczne i edukacyjne w celu przeciwdziałania przemocy domowej oraz zapewnienia wsparcia dla poszkodowanych.

2. Czy kiedykolwiek byłeś/byłaś świadkiem lub ofiarą przemocy (np. bicie, wyśmiewanie, szkalowanie) w swojej szkole?

źródło: ankieta

- Nigdy tego nie widziałem/łam w szkole
- Byłam/łem świadkiem przemocy, ale nigdy jej nie doświadczyłam/łem osobiście
- Byłam/łem świadkiem przemocy, ale to już się skończyło
- Przemoc zdarza się często i czuje się z tym źle

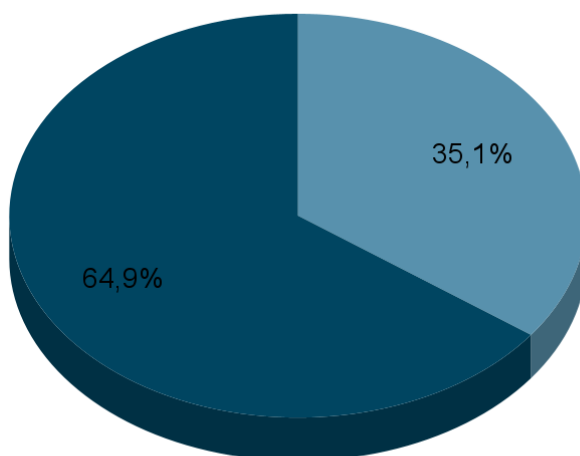
2. Wnioski:

- Większość uczniów (ponad połowa - 53,9%) deklaruje brak kontaktu z przemocą w szkole, co można uznać za pozytywny sygnał.
- Jednocześnie 46,1% uczniów w różnym stopniu zauważyło bądź doświadczyło problemów z przemocą (jako świadkowie lub ofiary) W tej grupie niemal 5% odczuwa, że przemoc występuje regularnie i ma negatywny wpływ na ich samopoczucie
- 26,4% uczniów, że przemoc była obserwowana, co może sugerować potrzebę wzmocnienia działań prewencyjnych w szkole.
- Warto przeprowadzić działania edukacyjne i programy anty-przemocowe, skupiające się na budowaniu empatii i reagowaniu na sytuację przemocy.
- Wzmocnienie współpracy między nauczycielami, rodzicami i uczniami w celu wczesnego identyfikowania problemów i przeciwdziałania im.

3. Jeśli tak, jakiej formy przemocy doświadczyłeś?

źródło: ankieta

- bicie, kopanie, szarpanie, popychanie (przemoc fizyczna)
- zastraszanie, grożenie, szantażowanie, używanie wulgaryzmów, obrażanie (przemoc psychiczna)

3. Wnioski:

- **Przewaga przemocy psychicznej nad fizyczną:**
Przemoc psychiczna jest bardziej powszechna niż fizyczna, co może wynikać z łatwości jej stosowania oraz trudności w zauważeniu jej przez nauczycieli i personel szkoły. Mimo że nie zostawia widocznych śladów, ma równie destrukcyjny wpływ na psychikę uczniów.
- To wskazuje, że w szkole należy skoncentrować się na identyfikowaniu subtelnych form przemocy, takich jak obrażanie, groźby czy szantaż, które mogą być łatwo przeoczone.
- **Uczniowie narażeni na przemoc fizyczną stanowią mniejszość, ale to wciąż znaczący problem:**
Przemoc fizyczna (35,1%) jest wyraźnie rzadsza niż psychiczna, ale jej skutki są często bardziej widoczne i mogą wymagać natychmiastowej interwencji.
- **Wpływ przemocy na uczniów:**
Zarówno przemoc fizyczna, jak i psychiczna, mogą prowadzić do problemów emocjonalnych, spadku samooceny, a nawet trudności w nauce czy nawiązywaniu relacji.

Porównanie danych:

- **Przemoc domowa (pierwszy wykres):**
 - 79,4% uczniów zadeklarowało, że *nigdy nie widziało przemocy domowej*.
 - Jednak około 20,6% uczniów miało kontakt z przemocą w rodzinie jako świadkowie, ofiary lub w inny sposób (np. widzieli to raz, kilka razy, lub często są świadkami).
- **Przemoc w szkole (drugi wykres):**
 - 53,9% uczniów wskazało, że *nigdy nie doświadczyło ani nie było świadkiem przemocy w szkole*.

- Około 46,1% uczniów zetknęło się z przemocą w szkole (byli świadkami, widzieli, że przemoc występowała, lub czuli się źle z jej powodu).
-

Kluczowe spostrzeżenia:

- **Znaczna część uczniów ma kontakt z przemocą w różnych środowiskach.**
 - W szkole przemoc wydaje się bardziej powszechna (46,1% uczniów zetknęło się z nią w jakiś sposób), niż w rodzinie (20,6%). Oznacza to, że szkoła może być miejscem bardziej narażonym na występowanie przemocy interpersonalnej, ale też bardziej widocznym środowiskiem.
- **Świadkowie przemocy stanowią istotny problem w obu przypadkach.**
 - Zarówno w rodzinie, jak i w szkole, wiele osób deklaruje bycie świadkiem przemocy (np. 26,4% w szkole, 8% lub więcej w rodzinie). Może to sugerować, że uczniowie często nie wiedzą, jak reagować lub gdzie szukać pomocy w takich sytuacjach.
- **Wpływ na psychikę uczniów.**
 - W obu środowiskach (rodzinnym i szkolnym) jest grupa uczniów, która odczuwa poważne skutki przemocy. Przemoc w rodzinie może przekładać się na trudności w szkole, w tym także na zachowania przemocowe uczniów wobec siebie nawzajem.
- **Niski odsetek osób deklarujących przemoc jako codzienny problem.**
 - Chociaż procent uczniów odczuwających przemoc jako regularny i intensywny problem (np. „czuję się z tym źle”) jest stosunkowo niski (4,9% w szkole i 1,7% w rodzinie), należy poświęcić szczególną uwagę tej grupie, ponieważ to oni najbardziej potrzebują wsparcia.

Łączna interpretacja:

- **Przemoc domowa i szkole są powiązane:** Przemoc w środowisku domowym może mieć wpływ na zachowanie dzieci w szkole, np. uczniowie, którzy są świadkami lub ofiarami przemocy w rodzinie, mogą powielać takie zachowania w szkole (jako ofiary lub agresorzy).
 - **Świadkowie przemocy to kluczowa grupa w obu przypadkach:** Wskazuje to na potrzebę edukacji uczniów w zakresie reagowania na przemoc, wspierania ofiar i budowania mechanizmów zapobiegania przemocy.
 - **Prewencja jest konieczna w obu środowiskach:** Podjęcie działań zarówno w szkole, jak i w rodzinie (np. kampanie społeczne, warsztaty dla rodziców i nauczycieli) może zmniejszyć skalę przemocy i poprawić dobrostan dzieci.
-

Rekomendacje:

- **Programy przeciwdziałania przemocy:**
 - Programy szkolne i pozaszkolne, które jednocześnie wspierają rodziny i uczniów.

- Warsztaty dotyczące radzenia sobie z emocjami, rozwiązywania konfliktów i asertywności oraz budowanie empatii
- **Wsparcie psychologiczne i system interwencji:**
 - W szkole należy wzmocnić obecność psychologa lub pedagoga, a także stworzyć bezpieczne kanały zgłaszania problemów.
 - W przypadku przemocy domowej, uczniowie powinni mieć możliwość anonimowego zgłoszenia takich sytuacji.
 - Regularne konsultacje i możliwość rozmowy mogą pomóc w redukcji skutków przemocy.
- **Edukacja świadków:**
 - Uczniowie, którzy są świadkami przemocy, często nie wiedzą, jak reagować. Wprowadzenie edukacji w tym zakresie pomoże zmniejszyć ich poczucie bezsilności.
- **Edukacja na temat przemocy psychicznej:**
 - Uczniowie i nauczyciele powinni być szkoleni, aby rozpoznawać przemoc psychiczną i reagować na nią.
 - Ważne jest także uświadomienie uczniom, że obrażanie czy groźby to również przemoc, która ma poważne konsekwencje.
 - Wprowadzenie kodeksu zachowań w szkole, z jasno określonymi zasadami dotyczącymi odpowiedzialności za agresję.

Podsumowanie:

Choć większość uczniów deklaruje, że nie doświadcza przemocy domowej, ani w szkole, wyniki pokazują, że problem przemocy istnieje w obu środowiskach. Należy podjąć zintegrowane działania, które będą wspierać dzieci zarówno w szkole, jak i w domu, aby ograniczyć skalę tego zjawiska i poprawić ich poczucie bezpieczeństwa.

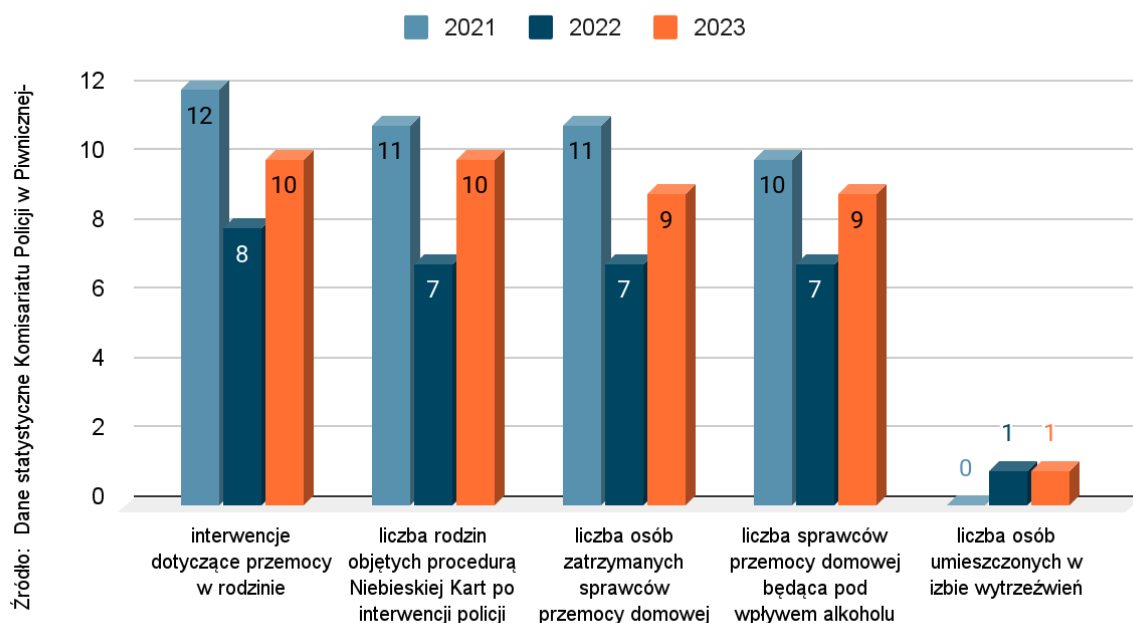
3. STATYSTYKI DOTYCZĄCE PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane statystyczne Komisariatu Policji w Piwnicznej-Zdroju

W latach 2021-2023 w wyniku podjętych interwencji związanych z przemocą domową z terenu miasta i gminy Piwnicznej-Zdroju ustalono, iż policjanci przeprowadzili łącznie 30 interwencji dotyczących przemocy domowej. Skutkiem działań wdrożono procedurę Niebieskiej Karty w 28 rodzinach. W wyniku podjętych czynności zatrzymano prewencyjnie i procesowo 27 osób z których 26 było pod wpływem alkoholu, 2 osoby doprowadzono celem wytrzeźwienia.

Poniższy wykres przedstawia liczbę postępowań dotyczących przemocy domowej podjętych przez policję z podziałem na poszczególne lata.

liczba prowadzonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową

Na podstawie dostarczonego wykresu, który przedstawia liczbę prowadzonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową w latach 2021–2023, można zaobserwować następujące wnioski:

Ogólna liczba interwencji dotyczących przemocy w domowej:

- W 2021 roku odnotowano 12 interwencji, w 2022 roku liczba ta spadła do 10, a w 2023 roku ponownie zmniejszyła się do 8.
- Obserwujemy zatem spadkowy trend liczby interwencji policji w związku z przemocą domową. Może to wynikać z:
 - Rzeczywistego zmniejszenia liczby przypadków przemocy.
 - Zmiany w podejściu do raportowania i reagowania na przemoc.
 - Mniejszej liczby zgłoszeń od ofiar.

Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty:

- W 2021 roku było 11 rodzin, w 2022 roku 10, a w 2023 roku liczba spadła do 7.
- Podobnie jak w przypadku interwencji, widoczny jest spadek rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, co sugeruje, że mniej spraw przemocy domowej zostaje formalnie zarejestrowanych.
- Ten spadek może wynikać z:

- Mniejszej liczby zgłaszanych przypadków.
 - Bariery w formalizowaniu procedury ze strony rodzin lub instytucji.
-

Liczba osób zatrzymanych jako sprawcy przemocy domowej:

- W 2021 roku zatrzymano 10 osób, w 2022 roku 9, a w 2023 roku liczba ta spadła do 7.
 - Widoczny jest spadek zatrzymań sprawców przemocy, co jest zgodne z ogólną tendencją zmniejszania się liczby interwencji i zgłoszeń.
 - Może to sugerować, że część przypadków przemocy domowej nie kończy się natychmiastowym zatrzymaniem sprawcy.
-

Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu:

- W 2021 roku było 10 takich sprawców, w 2022 roku 9, a w 2023 roku 7.
 - Alkohol pozostaje istotnym czynnikiem w sprawach związanych z przemocą domową, ale liczba takich przypadków również spada z roku na rok.
 - Warto zauważyć, że liczby dotyczące sprawców pod wpływem alkoholu są bardzo zbliżone do liczby wszystkich zatrzymanych sprawców, co może sugerować, że alkohol odgrywa kluczową rolę w przypadkach przemocy.
-

Liczba osób umieszczonych w izbie wytrzeźwień:

- W 2021 roku nie było takich przypadków, natomiast w 2022 i 2023 roku pojawiła się 1 osoba rocznie.
 - Może to wskazywać na zmianę podejścia w radzeniu sobie z agresywnymi sprawcami pod wpływem alkoholu, ale liczba tych przypadków pozostaje minimalna.
-

Wnioski:

1. Spadek liczby interwencji i formalnych procedur: Zauważalny jest ogólny trend spadkowy w liczbie interwencji policji, procedur Niebieskiej Karty oraz zatrzymań sprawców przemocy domowej. Może to wynikać z mniejszej liczby zgłoszeń lub innych czynników, takich jak zmiany w raportowaniu i postępowaniu w takich sprawach.
2. Wpływ alkoholu na przemoc domową: Alkohol jest istotnym czynnikiem wpływającym na przemoc domową, co potwierdzają liczby – prawie każdy zatrzymany sprawca był pod wpływem alkoholu. To wskazuje na potrzebę bardziej intensywnych działań w zakresie profilaktyki uzależnień i edukacji.
3. Rola instytucji: Mimo spadku liczby zgłoszeń, policja wciąż odgrywa główną rolę w reagowaniu na przemoc domową. Jednak spadające liczby mogą sugerować potrzebę działań edukacyjnych, wsparcia ofiar w zgłaszaniu przypadków oraz lepszego monitorowania środowisk zagrożonych przemocą.

4. Niepełne wykorzystanie izb wytrzeźwień: Liczba osób umieszczonych w izbie wytrzeźwień jest bardzo niska w porównaniu do liczby sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu, co sugeruje, że ta forma interwencji jest stosowana sporadycznie.

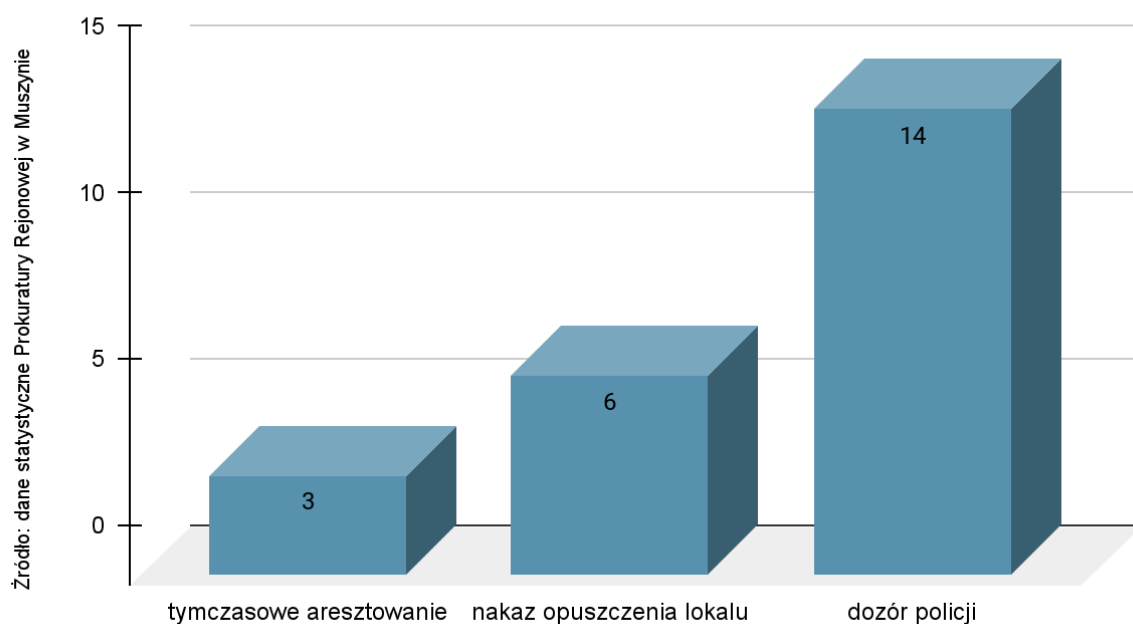
Rekomendacje:

- Zwiększenie świadomości społecznej: Edukacja na temat przemocy domowej i procedur zgłaszania takich przypadków, zwłaszcza w kontekście roli alkoholu jako czynnika nasilającego problem.
- Wsparcie dla ofiar: Zapewnienie większego wsparcia dla ofiar przemocy, aby ułatwić zgłaszanie przypadków i przechodzenie przez procedurę Niebieskiej Karty.
- Profilaktyka alkoholowa: Programy prewencyjne i terapeutyczne skoncentrowane na osobach uzależnionych od alkoholu, aby zmniejszyć liczbę przypadków przemocy domowej związanych z alkoholem.
- Monitoring i raportowanie: Wprowadzenie bardziej szczegółowego monitorowania przypadków przemocy domowej, aby lepiej rozumieć przyczyny spadku liczby interwencji i procedur formalnych.

Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Muszynie.

W latach 2021-2023 zastosowano **23 środki zapobiegawcze** wobec sprawców przemocy domowej z terenu miasta i gminy Piwnicznej-Zdroju.

Środki zapobiegawcze wobec sprawców przemocy domowej.

Interpretując powyższy wykres można zauważyć, że najpopularniejszym środkiem zapobiegawczym był dozór policji, był on stosowany dwukrotnie częściej niż nakaz opuszczenia lokalu prawie pięciokrotnie częściej niż tymczasowe aresztowanie. Taka tendencja może wynika z oceny skuteczności tych środków w kontekście dostępności i zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom.

W latach 2021-2023 prowadzono **69 spraw** (w tym **26 przypadkach wszczęto postępowania**) dotyczących przemocy domowej z terenu miasta i gminy Piwnicznej-Zdroju.

Poniższa tabela przedstawia ilość postępowań dotyczących przemocy domowej z podziałem na poszczególne zarzuty przedstawione na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeksu Karnego.

art. 156 kodeks karny Spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu	nie odnotowano
art. 157 kodeks karny Średni i lekki uszczerbek na zdrowiu	2 (w tym wszczęcie postępowania w 1 przypadku)
art. 190 kodeks karny Groźba karalna	nie odnotowano
art.191 kodeks karny Zmuszanie do określonego zachowania. Utrudnianie korzystania z lokalu mieszkalnego	nie odnotowano
art.197 kodeks karny Zgwałcenie lub wymuszenie czynności seksualnej	nie odnotowano
art. 207 kodeks karny Znęcanie się	67 spraw (w tym w 25 sprawach wszczęto postępowanie)

Powyższe dane dotyczące sprawców przemocy domowej uzyskane z Prokuratury Rejonowej w Muszynie pozwalają wysnuć następujące wnioski:

1. **Dominacja znęcania się:** Zdecydowana większość spraw dotyczyła znęcania się, co sugeruje, że przemoc domowa w gminie Piwniczna-Zdrój ma charakter ciągły i systematyczny, a nie pojedynczych aktów przemocy. Może to obejmować zarówno przemoc fizyczną, jak i psychiczną.
2. Brak poważniejszych przypadków przemocy: Brak spraw dotyczących ciężkich uszczerbków na zdrowiu, gwałtu czy gróźb karalnych może sugerować, że przemoc domowa w gminie przybierała raczej łagodniejszą formę, nie prowadząc do poważniejszych skutków. Może to też

wynikać z niedostatecznego zgłaszania poważniejszych przypadków lub trudności w identyfikowaniu takich przestępstw.

3. **Niskie wszczęcie postępowań:** Zaledwie 26 postępowań wszczęto w stosunku do 69 spraw. Oznacza to, że w wielu przypadkach przemoc była zgłaszana, ale nie prowadziła do formalnych dochodzeń. Może to wynikać z niepełnej dokumentacji dowodowej, braku wystarczających dowodów do podjęcia postępowania lub innych czynników wpływających na decyzję o nie wszczęciu postępowania.
4. **Możliwość poprawy systemu zgłaszania i dokumentowania przemocy:** Niski odsetek przypadków dotyczących gwałtu, gróźb karalnych czy zmuszania do określonego zachowania może sugerować, że nie wszystkie formy przemocy domowej są odpowiednio zgłaszane lub identyfikowane. Może to wskazywać na konieczność większej edukacji społecznej oraz lepszego szkolenia dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Dane statystyczne Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piwnicznej-Zdroju

liczba wniosków które wpłynęły do Miejskiej Komisji	2021 - 21 osób 4 kobiety 23 mężczyźni	2022- 29 osób 5 kobiety 24 mężczyźni	2023- 29 osób 3 kobiety 26 mężczyźni
Ośrodek Pomocy Społecznej/ pracownicy socjalni	1 kobieta 4 mężczyźni	4 mężczyźni	9 mężczyźni
policja	1kobieta 12 mężczyźni	2 kobiety 11 mężczyźni	2 kobiet 11 mężczyźni
kurator/prokurator	1 mężczyźni	1 mężczyźni	1 kobieta 2 mężczyźni
rodzina	2 kobiety 5 mężczyźni	2 kobiety 8 mężczyźni	4 mężczyźni
służba zdrowia	0	0	0

Wnioski:

- **OPS i Policja** to dwie instytucje najbardziej aktywne w kierowaniu wniosków o leczenie alkoholowe, przy czym skupiają się one głównie na przypadkach dotyczących mężczyzn.
- Wniosek złożony przez rodzinę jest również istotnym źródłem zgłoszeń, szczególnie w 2022 roku, choć ich liczba spadła w 2023 roku.

- **Kuratorzy/Prokuratorzy** zgłaszają bardzo mało przypadków, co może wynikać z ich węższej roli w systemie.
- Służba zdrowia nie uczestniczyła w zgłaszaniu takich wniosków w tych latach.
- **Mężczyźni:**
 - Wnioski dotyczące mężczyzn stanowią zdecydowaną większość w każdym roku i dla każdej instytucji.
 - Najwięcej zgłoszeń mężczyzn pochodzi od policji i OPS-u, co może wskazywać, że mężczyźni częściej stają się przedmiotem interwencji społecznych i prawnych związanych z problemem alkoholowym.
 - Dane sugerują, że problem alkoholowy w społeczeństwie jest w dużej mierze związany z mężczyznami, co może wynikać z kulturowych wzorców spożywania alkoholu, większej tolerancji na picie wśród mężczyzn, ale także częstszych sytuacji konfliktowych, np. agresji, przemocy czy wypadków.
- **Kobiety:**
 - Liczba wniosków dotyczących kobiet jest niewielka, co może świadczyć o:
 - Mniejszej liczbie kobiet cierpiących na chorobę alkoholową w porównaniu do mężczyzn.
 - Trudniejszym wykrywaniu problemu alkoholowego u kobiet, np. ze względu na większe napiętnowanie społeczne, które utrudnia kobietom przyznanie się do problemu lub ujawnienie go przez rodzinę.
 - Niższym poziomem zgłoszeń przez instytucje, ponieważ kobiety mogą być bardziej skłonne do ukrywania problemu w środowisku domowym.

Zwraca uwagę fakt, że instytucje takie jak rodzina częściej zgłaszają przypadki dotyczące kobiet niż np. policja czy OPS.

2. Zapadalność na chorobę alkoholową:

- Z powyższych danych wynika, że choroba alkoholowa bardziej dotyka mężczyzn niż kobiety, przynajmniej na poziomie wykrycia i zgłoszenia. Może to wynikać z:
 - Wyższego poziomu spożycia alkoholu wśród mężczyzn w Polsce (co potwierdzają badania epidemiologiczne).
 - Częstszych konfliktów z prawem (np. interwencje policji), co prowadzi do zgłoszeń.
 - Kulturowych norm, które mogą promować większą akceptację nadmiernego picia wśród mężczyzn.
- **Podział według instytucji:**
 - Policja i OPS zgłaszają głównie mężczyzn, co może być powiązane z ich częstszym udziałem w zdarzeniach publicznych, takich jak przemoc domowa, wypadki czy awantury.

- Rodzina zgłasza zarówno kobiety, jak i mężczyzn, ale w większym stopniu mężczyzn. Może to sugerować, że rodziny często nie są w stanie poradzić sobie z problemem w swoim środowisku i decydują się na zgłoszenie do komisji alkoholowej.
- **Dynamika w latach:**
 - Dane wskazują na wzrost liczby zgłoszeń w 2023 roku (np. w OPS i policji), co może oznaczać większe nasilenie problemu alkoholowego lub większą skuteczność instytucji w identyfikowaniu problemów.
 - U kobiet liczby pozostają stabilne, ale relatywnie niskie, co sugeruje, że problem alkoholowy wśród kobiet nie uległ znaczącej zmianie.

Wnioski i uwagi:

1. **Dominacja mężczyzn w zgłoszeniach:** Problem alkoholowy wydaje się być bardziej zauważalny i zgłaszany w przypadku mężczyzn, co może wskazywać na ich większą zapadalność na chorobę alkoholową, ale także większą widoczność ich problemów w społeczeństwie.
2. **Niski poziom zgłoszeń kobiet:** Może wynikać z trudności w wykrywaniu problemu lub mniejszej liczby przypadków. Kobiety mogą częściej ukrywać swój problem, a zgłoszenia przez rodzinę wskazują, że problem jest bardziej dostrzegany w środowisku domowym.
3. **Rola instytucji:** Policja i OPS są najbardziej aktywne w zgłaszaniu mężczyzn, co sugeruje, że choroba alkoholowa u mężczyzn częściej prowadzi do interwencji społecznych lub prawnych.

Rekomendacje:

- Zwiększenie świadomości problemu alkoholowego u kobiet oraz niwelowanie barier w zgłaszaniu takich przypadków.
- Rozszerzenie działań prewencyjnych, szczególnie w grupie mężczyzn, którzy stanowią większość zgłoszeń.
- Zachęcenie służby zdrowia do aktywniejszego uczestnictwa w identyfikowaniu i zgłaszaniu przypadków uzależnienia od alkoholu.

Dane statystyczne - służba zdrowia obejmująca teren Piwnicznej-Zdroju

W latach 2021-2023 służba zdrowia działająca na terenie Miasta i Gminy Piwnicznej-Zdroju stwierdziła tylko jeden przypadek obrażeń ciała u pacjenta powstałych w wyniku przemocy domowej, gdzie pacjent otrzymał zaświadczenie lekarskie o obdukcji i poinformowany został o natychmiastowym zgłoszeniu obrażeń na policję.

Możliwe przyczyny niedostatecznego zgłaszania przemocy:

1. **Ofiary przemocy nie szukają pomocy medycznej:**
 - Mogą obawiać się eskalacji przemocy po zgłoszeniu lub nie wiedzą, że obrażenia mogą być udokumentowane w kontekście przemocy domowej.
 - Mogą ukrywać obrażenia lub nie wskazywać, że powstały one w wyniku przemocy.

2. Brak wiedzy lub procedur wśród personelu medycznego:

- Lekarze, pielęgniarki i inni pracownicy mogą nie być dostatecznie przeszkoleni w zakresie identyfikacji i zgłaszania przemocy domowej.
- Brak specjalistycznych procedur i narzędzi (np. kwestionariuszy przesiewowych) do identyfikacji przypadków przemocy.

3. Społeczne i kulturowe bariery:

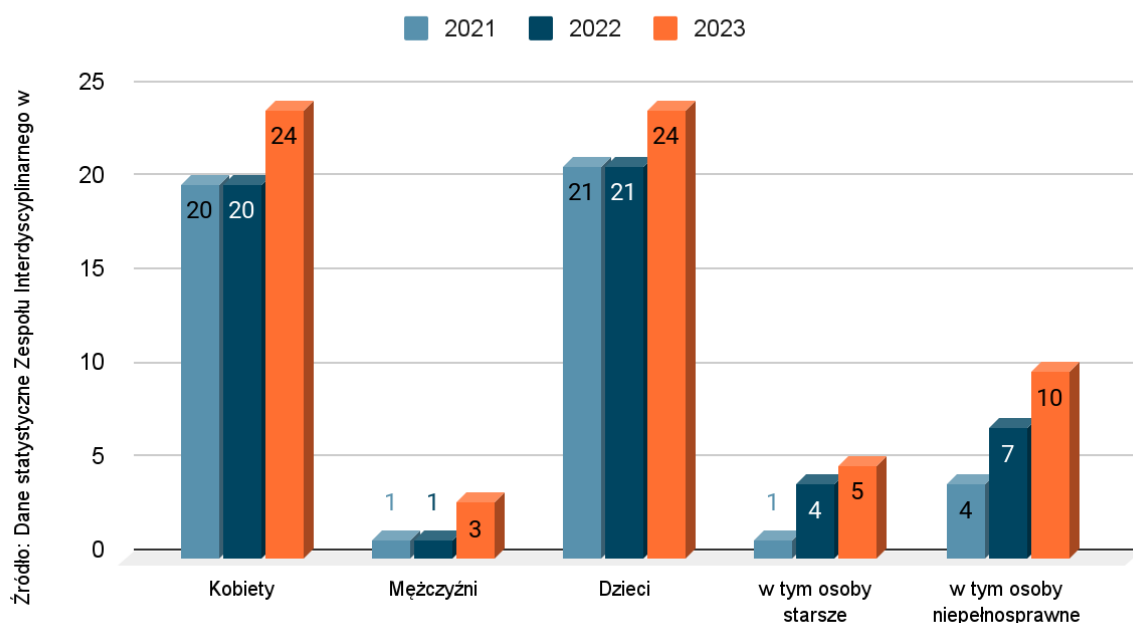
- W mniejszych miejscowościach, takich jak Piwniczna-Zdrój, występuje większe piętno społeczne związane z ujawnieniem przemocy domowej.
- Lokalna społeczność może być bardziej zamknięta, co utrudnia zgłaszanie problemów.

Wnioski:

- Niska liczba przypadków zgłoszonych przez służbę zdrowia może być wynikiem niedostatecznego rozpoznawania przemocy domowej oraz barier społecznych w zgłaszaniu takich przypadków.
- Wprowadzenie systemowego podejścia w służbie zdrowia, w tym przeszkolenia personelu, procedur przesiewowych i współpracy międzyinstytucjonalnej, jest kluczowe dla skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy domowej.
- Skuteczniejsza identyfikacja przypadków przemocy przez służbę zdrowia może pomóc zwiększyć liczbę interwencji oraz zapewnić ofiarom niezbędną pomoc i ochronę.

4. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE PIWNICZNA-ZDRÓJ NA PODSTAWIE NIEBIESKICH KART Z LAT: 2021-2023

LICZBA OSÓB OBJĘTA DZIAŁANAMI GRUP ROBOCZYCH

Dane wskazują na rosnącą skalę problemu przemocy lub zwiększoną zdolność do jego identyfikacji przez grupy diagnostyczno-pomocowe. Analiza może sugerować następujące wnioski dotyczące skali przemocy:

1. Przemoc wobec kobiet:

- Utrzymująca się wysoka liczba kobiet objętych pomocą (20 w 2021 i 2022 roku, wzrost do 24 w 2023) wskazuje, że kobiety pozostają główną grupą dotkniętą przemocą.
- Może to świadczyć o systemowym problemie przemocy domowej wobec kobiet, która pozostaje istotnym wyzwaniem społecznym.

2. Przemoc wobec dzieci:

- Stała i wysoka liczba dzieci objętych pomocą (21–24 rocznie) sugeruje, że dzieci są często świadkami lub ofiarami przemocy, co wymaga intensywnej interwencji.
- Wskazuje to na poważny problem przemocy w rodzinach, który negatywnie wpływa na najmłodszych.

3. Wzrost liczby osób starszych i niepełnosprawnych objętych pomocą:

- Wzrost liczby interwencji wśród osób starszych (z 1 w 2021 do 5 w 2023) oraz niepełnosprawnych (z 4 w 2021 do 10 w 2023) sugeruje, że te grupy stają się coraz bardziej narażone na przemoc.
- Może to wynikać z zależności tych osób od opiekunów lub członków rodziny, którzy dopuszczają się nadużyć.

4. Niska liczba mężczyzn objętych pomocą:

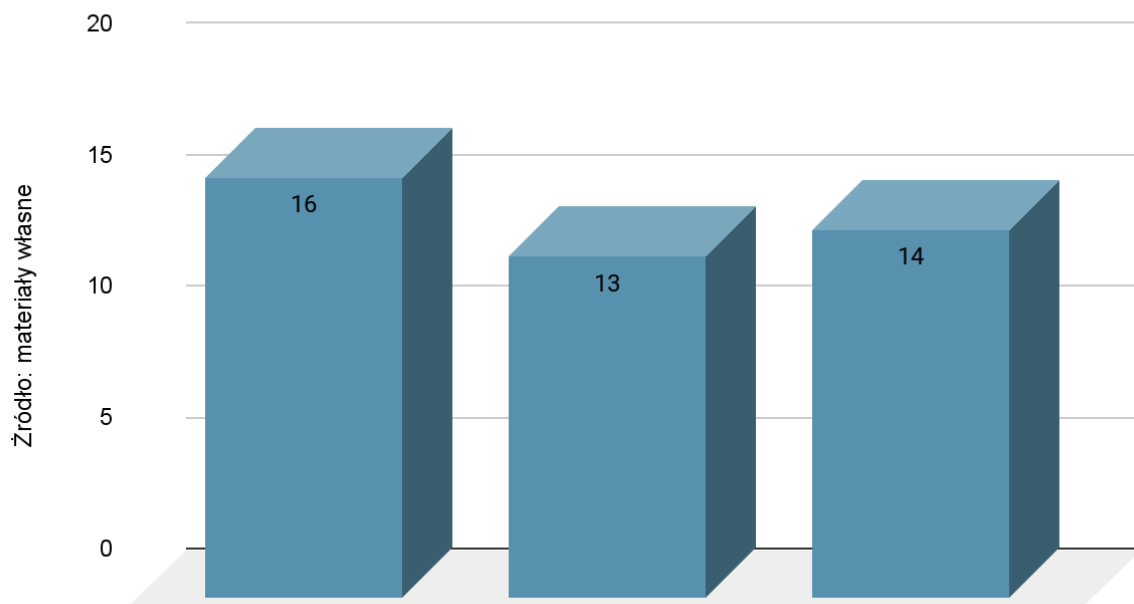
- Pomimo wzrostu liczby interwencji wobec mężczyzn (z 1 w 2021 do 3 w 2023), skala jest bardzo niska. Może to wskazywać na:
 - Mniejszą liczbę zgłoszeń dotyczących przemocy wobec mężczyzn.
 - Bariery kulturową lub społeczną, która sprawia, że mężczyźni rzadziej szukają pomocy w sytuacjach przemocy.

Wnioski o skali przemocy:

- Rosnąca liczba interwencji w 2023 roku może oznaczać, że przemoc staje się bardziej powszechna w społeczności. Może to wynikać z trudnych warunków społeczno-ekonomicznych (np. kryzysy, napięcia w rodzinach).
- Lepsza identyfikacja ofiar: Wzrost liczby osób objętych pomocą może także świadczyć o lepszym funkcjonowaniu grup roboczych i większej świadomości społecznej, co prowadzi do większej liczby zgłoszeń.

Podsumowując: Przemoc w Piwnicznej-Zdroju jest nadal poważnym problemem społecznym, który dotyka głównie kobiety, dzieci oraz osoby wrażliwe (starsze i niepełnosprawne). Skala przemocy wymaga dalszego wsparcia systemowego, by chronić najbardziej narażone grupy

Liczba Niebieskich Kart w latach 2021-2024

LICZBA OSÓB OBJĘTA DZIAŁANIAM I GRUP ROBOCZYCH	2021	2022	2023
LICZBA POSIEDZEŃ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	4	5	5
LICZBA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCA PRZEMOCY, OBJĘTA DZIAŁANIAM I W RAMACH PROCEDURY NK	42	42	51
• W TYM: KOBIETY	20	20	24
• W TYM: MĘŻCZYŹNI	1	1	3
• W TYM: DZIECI	21	21	24
• W TYM: OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE	4	7	10
• W TYM: OSOBY STARSZE	1	4	5
ŁĄCZNA LICZBA RODZIN OBJĘTA POMOCĄ GRUP ROBOCZYCH	25	18	19

PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY	2021	2022	2023
INSTYTUCJE WSZCZYNAJĄCE PROCEDURĘ NIEBIESKIEJ KARTY -OGÓŁEM	17	16	14
POLICJA	16	13	14
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	1	2	0
MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	0	0	0
SŁUŻBA ZDROWIA	0	1	0
OŚWIATA	0	0	0
INNE INSTYTUCJE I ORGANIZACJE	0	0	0
LICZBA ZAKOŃCZONYCH PROCEDUR NK Z POWODU:			
• USTANIA PRZEMOCY	17	11	7
• BRAKU ZASADNOŚCI PROWADZENIA PROCEDURY	0	5	7

LICZBA FUNKCJONUJĄCYCH W DANYM ROKU GRUP ROBOCZYCH	24	19	19
LICZBA SPOTKAŃ GR	41	74	57
LICZBA RODZIN OBJĘTA PROCEDURĄ NK	25	18	18

Interpretacja danych:

1. Liczba osób objętych działaniami grup roboczych:

- **Wzrost liczby osób objętych pomocą w latach 2021-2023:**

- **2021:** 42 osób
- **2022:** 42 osoby
- **2023:** 51 osób

W ciągu trzech lat liczba osób objętych pomocą w ramach grup roboczych wzrosła, co może świadczyć o rosnącej świadomości społecznej na temat przemocy domowej oraz większej liczbie osób zgłaszających się po pomoc. Wzrost ten może także wynikać z efektywniejszych działań prewencyjnych, które zachęcają ofiary przemocy do korzystania z dostępnych form wsparcia.

2. Struktura osób doświadczających przemocy:

- **Kobiety:** 2023 rok to 24 kobiety objęte pomocą, co stanowi główną grupę beneficjentów. W ciągu lat 2021-2023 zauważalny jest wzrost liczby kobiet doświadczających przemocy, co może odzwierciedlać większą otwartość kobiet na szukanie pomocy lub wzrost przypadków przemocy wobec kobiet w tym okresie.
- **Mężczyźni:** Liczba mężczyzn objętych pomocą pozostaje na niskim poziomie, wynosząc 1-3 osoby rocznie. Może to wskazywać na niedostateczną identyfikację przypadków przemocy wobec mężczyzn lub społeczne tabu związane z tą kwestią.
- **Dzieci:** Liczba dzieci objętych pomocą wzrosła z 21 w 2021 roku do 24 w 2023 roku. Wzrost ten może oznaczać większą wrażliwość instytucji na sytuacje przemocy domowej, w których ofiarami są dzieci.
- **Osoby niepełnosprawne i starsze:** Liczba osób z tych grup objętych pomocą wzrosła w ciągu trzech lat. W 2021 roku były to 4 osoby niepełnosprawne i 1 osoba starsza, a w 2023 roku liczba ta wzrosła do 10 osób niepełnosprawnych i 5 osób starszych. Wzrost ten może świadczyć o coraz większej dostrzegalności przemocy w tych grupach społecznych, które często bywają marginalizowane lub nie mają dostępu do pomocy.

3. Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych:

- **Liczba rodzin objętych pomocą:** W latach 2021-2023 liczba rodzin objętych pomocą zmniejszyła się z 25 do 19. Może to sugerować, że chociaż liczba osób objętych pomocą wzrosła, to jednak zmniejszyła się liczba rodzin w których podejmowane były działania w ramach grup roboczych. Może to również oznaczać, że Zespół koncentruje się na mniej licznych, ale bardziej wymagających przypadkach.

4. Procedura Niebieskiej Karty:

- **Instytucje wszczynające procedurę:**

- **Policja:** Policja odgrywa kluczową rolę w wszczynaniu procedury „Niebieskiej Karty”, z 16 sprawami w 2021 roku, 13 w 2022 i 14 w 2023 roku. Liczba ta nieznacznie spadła w 2022 roku, ale wzrosła ponownie w 2023 roku. Wskazuje to na stabilność działań policji w zakresie identyfikowania i reagowania na przemoc domową.
- **Ośrodek Pomocy Społecznej:** Liczba procedur wszczynanych przez OPS zmniejszyła się z 2 w 2022 roku do 0 w 2023 roku, co może sugerować, że Ośrodek miał mniej zgłoszeń dotyczących przemocy domowej, lub mniej przypadków zostało rozpoznanych w tym okresie.
- **Służba Zdrowia:** W 2022 roku zanotowano 1 przypadek wszczęcia procedury przez służby zdrowia, co może wskazywać na wzrost świadomości o roli medycyny w wykrywaniu przemocy domowej ale nadal stanowi niewielki odsetek.

5. Zakończone procedury Niebieskiej Karty:

- **Ustanie przemocy:** Liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy spadła z 17 w 2021 roku do 7 w 2023 roku. To może wskazywać na trudności w zakończeniu przemocy w rodzinach, zwłaszcza że jej struktura może być bardziej skomplikowana (np. długotrwałe procesy zmiany postaw i interwencji).
- **Brak zasadności procedury:** Liczba przypadków zakończenia procedury z powodu braku zasadności wzrosła z 0 w 2021 roku do 7 w 2023 roku. To może świadczyć o większej precyzji w ocenie sytuacji, a także o bardziej wnikliwym podejściu do analizy zgłoszeń.

6. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- **Stać liczbę posiedzeń:** Zespół Interdyscyplinarny odbywał 4 posiedzenia w 2021 roku, 5 posiedzeń w 2022 roku, a 5 posiedzeń w 2023 roku. Jest to stabilna liczba, co może wskazywać na regularność działań, ale także na wciąż dużą liczbę spraw, które wymagają omówienia i koordynacji pomocy.

7. Liczba funkcjonujących grup roboczych i spotkań:

- **Grupy robocze:** Liczba grup roboczych zmniejszyła się z 24 w 2021 roku do 19 w 2022 i 2023 roku. Może to sugerować, że liczba aktywnych przypadków spadła, a zatem również liczba grup roboczych zmniejszyła się.
- **Spotkania grup roboczych:** Liczba spotkań grup roboczych wzrosła z 41 w 2021 roku do 74 w 2022 roku, by w 2023 roku spaść do 57 spotkań. Może to oznaczać większą intensyfikację działań w 2022 roku, a następnie pewne zmniejszenie aktywności w 2023 roku, co może wynikać z mniejszej liczby zgłoszeń lub mniej złożonych przypadków.

Wnioski ogólne:

- **Wzrost świadomości i zgłaszania przemocy:** Zauważalny wzrost liczby osób objętych pomocą w latach 2021-2023 oraz wzrost liczby kobiet i dzieci objętych pomocą świadczy o rosnącej świadomości w społeczeństwie na temat przemocy domowej. Więcej osób zgłasza przypadki przemocy, co wskazuje na większą otwartość na poszukiwanie pomocy.

- **Stabilność instytucji:** Policja i grupy robocze pozostają głównymi instytucjami reagującymi na przemoc domową, choć zauważalny jest spadek liczby procedur wszczynanych przez inne instytucje (np. OPS, Służba Zdrowia).
- **Potrzebne dalsze działania:** Należy zwrócić uwagę na konieczność zwiększenia liczby zakończonych procedur z powodu ustania przemocy, co może wymagać bardziej intensywnych działań prewencyjnych i interwencyjnych. Dodatkowo, warto zastanowić się nad zwiększeniem wsparcia dla osób doświadczających przemocy, zwłaszcza tych z grup marginalizowanych (np. osoby niepełnosprawne, starsze).

5. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy Piwnicznej-Zdroju – podmioty świadczące pomoc w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Piwnicznej-Zdroju
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piwnicznej-Zdroju
- Placówki ochrony zdrowotnej z terenu gminy
- Komisariat Policji w Piwnicznej-Zdroju,
- Placówki oświatowe z terenu gminy
- Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Piwnicznej-Zdroju

Dodatkowo, należy wskazać na instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren Gminy Piwniczna-Zdrój stanowiące wsparcie w realizacji działań wynikających z niniejszego Programu:

- Sąd Rejonowy w Nowym Sączu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (przy Sądzie Rejonowym),
- Prokuratura Rejonowa w Muszynie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej
- Małopolski Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego
- funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- wykwalifikowani pracownicy OPS

- infrastruktura - istniejący Punkt Konsultacyjny dla osób w kryzysie, punkt pomocy psychologicznej na terenie Gminy Piwniczna-Zdrój

SŁABE STRONY

- zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy
- niski poziom zaangażowania instytucji w pracę zespołu, grup, wsparcia osób, których dotyczy problem przemocy
- przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany
- częste powiązanie przemocy z uzależnieniem od alkoholu
- niewystarczające działania profilaktyczne
- niska świadomość społeczna dotycząca definiowania, rozpoznawania zachowań przemocowych
- brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy
- niewystarczająca współpraca w kontekście zaangażowania instytucji, poradni, placówek oświatowych, sądów, w kwestie interwencji, wszczynania procedury NK, dalszego wsparcia osób doświadczających przemocy domowej. Wynika to prawdopodobnie z innych priorytetów, strachu, braku kompetencji itp.
- niewystarczające poradnictwo wychowawcze
- brak dostępności grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy
- zbyt mała liczba spraw związanych z przemocą trafiających do Sądu
- ograniczony lub odległy czasowo dostęp do psychiatrów i bezpłatnej interwencji kryzysowej - najbliższa położona 45 km od Gminy Piwniczna-Zdrój
- niewystarczająca ilość mieszkań w zasobach komunalnych

SZANSE

- zmiany prawne wpływające na skuteczniejsze formy udzielania pomocy osobom zagrożonym przemocą domową
- chęć podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby pracujące z doświadczającymi przemoc i stosującymi przemoc
- większa świadomość mieszkańców miasta i gminy Piwnicznej-Zdroju pozwalająca reagować na cierpienie
- zainteresowanie metodami wychowawczymi podkreślającymi podmiotowość małoletnich, dostrzeganie ważności dziecka, dziecko jako pełnoprawnego członka rodziny

ZAGROŻENIA

- wykorzystywanie procedury Niebieskie Karty w sprawach konfliktowych
- etykietowanie i stygmatyzacja osób z rodzin dysfunkcyjnych przez środowisko lokalne
- sytuacje nieprofesjonalnego traktowania osób potrzebujących wsparcia przez osoby zobowiązane do reagowania na krzywdę i udzielania pomocy
- niewystarczający stopień współpracy międzyinstytucjonalnej
- brak reakcji społeczeństwa na występującą przemoc domową
- niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej z służbami publicznymi
- wypalenie zawodowe wśród służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
- uzależnienia wpływające na występowanie przemocy domowej

IV. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Mieście i Gminie Piwniczna-Zdrój na lata 2024-2028 skierowany jest do:

- społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- osób dotkniętych przemocą domową
- osób stosujących przemoc domową
- świadków przemocy domowej
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

V. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. CEL GŁÓWNY

Celem głównym Programu jest **zwiększenie skuteczności działań na rzecz zwalczania przemocy domowej oraz redukcja jej skali w Gminie Piwniczna-Zdrój.**

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Zadania w programie mają charakter ciągły, przeznaczone są na realizację w latach 2025-2030 bądź jeśli wystąpi niezbędna konieczność ich wykonania.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

2.1 PROFILAKTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

A. Diagnoza zjawiska przemocy domowej

przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy na terenie gminy Piwniczna-Zdrój poprzez coroczne badanie społeczne adresowane do dorosłych mieszkańców gminy jak również do dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Piwnicznej-Zdroju

realizator: Zespół Interdyscyplinarny

termin realizacji: I półrocze każdego roku

wskaźnik: liczba opracowanych diagnoz

B. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc w mediach społecznościowych oraz poprzez rozpowszechnianie broszur i plakatów

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba publikacji, liczba opracowanych informacji

C. Budowanie świadomości i zaangażowania mieszkańców Miasta i Gminy Piwnicznej-Zdroju w zapobieganiu przemocy domowej

- realizacja warsztatów lub programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, dotycząca problematyki radzenia sobie z przemocą, reagowania na różne formy przemocy oraz wykształcenia świadomości, gdzie szukać pomocy, realizowana w placówkach oświatowych na terenie Gminy

realizator: Szkoły z terenu Gminy

podmioty zaangażowane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju

termin realizacji: raz w roku

wskaźnik: liczba szkół, liczba spotkań, liczba uczestników

- przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju

podmioty zaangażowane: Urząd Miasta i Gminy, Organizacje pozarządowe, Parafie, Placówki Oświatowe, Ośrodki zdrowia, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba rozpowszechnionych informacji, liczba publikacji

2.2. POPRAWA DOSTĘPNOŚCI ORAZ EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU OCHRONY I WSPARCIA DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego

realizator: członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego

termin realizacji: na bieżąco

Wskaźnik: liczba posiedzeń zespołu, liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych, liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych

- udzielenie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodki zdrowia, Szkoły, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Organizacje pozarządowe, punkt konsultacyjny

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba osób objętych poradnictwem ogółem, w tym medycznym, psychologicznym, prawnym, socjalnym, zawodowym, rodzinnym

- zapewnienie osobom doświadczającym przemocy całodobowego schronienia

realizator: Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej; specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba osób doświadczających przemocy, którym udzielono wsparcia, w tym liczba kobiet, liczba mężczyzn, osób niepełnosprawnych, osób starszych, liczba dzieci

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doświadczającym przemocy domowej zgodnie z art 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej

podmiot zaangażowany: Policja, służba zdrowia

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową

- Wdrażanie procedury Niebieskiej Karty przez odpowiednie instytucje.

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodki zdrowia, Oświata, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba wszczętych procedur NK, liczba kontynuowanych w danym roku procedur NK, liczba formularzy NK-C

- Ocena efektywności działań wspierających osoby dotknięte przemocą domową.

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej

podmiot zaangażowany: Policja

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba zakończonych procedur NK

2.3. PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ SKIEROWANYCH WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.

- przeprowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami stosującymi przemoc domową

realizator : członkowie grup diagnostyczno-pomocowych

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba osób stosujących przemoc domową, liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc domową, liczba wypełnionych formularzy "NK- D"

- Kierowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych

realizator: Zespół Interdyscyplinarny w Piwnicznej-Zdroju

termin realizacji: na bieżąco

wskaźnik: liczba wydanych skierowań

- Stosowanie środków prawnych zapewniających odseparowanie osoby doznającej przemocy domowej od osoby ją stosującej.

realizator: Policja, Sąd, Prokurator

termin realizacji: na bieżąco

wskaźniki: liczba wniosków o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zamieszkiwanego lokalu, liczba nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez osobę stosującą przemoc, liczba zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wydana wobec osoby stosującej przemoc domową, liczba zakazów kontaktowania się z pokrzywdzonym

2.4. PODNOSZENIE KOMPETENCJI OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROBLEMATYKĄ PRZEMOCY DOMOWEJ

- szkolenia dla wszystkich przedstawicieli służb, podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju, Zespół Interdyscyplinarny

termin realizacji: 1 raz w roku

wskaźnik: liczba osób objętych szkoleniami, liczba przeprowadzonych szkoleń

- umożliwienie superwizji dla przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju, Zespół Interdyscyplinarny

termin realizacji: 1 raz w roku

wskaźnik: liczba osób objętych superwizją, liczba spotkań superwizyjnych

W związku z wyznaczonym Celem Głównym oraz Celami Szczegółowymi, realizacja Programu w latach 2025-2030 ma na celu:

- zmniejszenie liczby przypadków przemocy,
- pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmianę postaw społecznych wobec przemocy domowej,
- zapewnienie bardziej efektywnej pomocy osobom uwięzionym w przemoc,

- zapobieganie nowym przypadkom przemocy poprzez objęcie wsparciem rodzin zagrożonych przemocą domową,
- ochronę osób dotkniętych przemocą domową poprzez realizację procedury „Niebieska Karta” oraz zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej,
- usprawnienie systemu pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą domową,
- zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przemocy, sposobów jej zapobiegania oraz dostępnych form pomocy dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc,
- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w działania przeciwdziałania przemocy,
- stworzenie sprawnego i efektywnego systemu wsparcia dla rodzin i osób dotkniętych przemocą domową.

VI. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 2023 roku w znaczący sposób poszerzyła i zmodyfikowała zakres działalności Zespołów Interdyscyplinarnych. Zgodnie z art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (dalej w Rozdziale: ustawa), wprowadzono szereg szczegółowych regulacji dotyczących funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych. Ponadto, art. 16 ustawy nowelizującej nakłada obowiązek rozwiązania dotychczasowych Zespołów i powołania nowych, zgodnie z nowymi zasadami. W związku z tym, niezbędne jest przedstawienie zasad powoływania oraz funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym także grup diagnostyczno-pomocowych.

1. POWOŁYWANIE I SKŁAD ZESPOŁU

Art. 9a ust. 1 ustawy wskazuje wprost, że „gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym”. Kolejno, w ust. 2 wskazano, że ZI powoływany jest przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

1. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
2. gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
3. Policji;
4. oświaty;
5. ochrony zdrowia;
6. organizacji pozarządowych.

W skład ZI wchodzi także kuratorzy sądowi. Dodatkowo, w skład Zespołu wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.

W skład Zespołu mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Rada Gminy określi, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na pierwszym posiedzeniu ZI, członkowie Zespołu powołują ze swojego grona Przewodniczącego. Zespół wybiera również Zastępcę Przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który wykonuje obowiązki powierzone mu przez Przewodniczącego Zespołu i zastępuje go w czasie nieobecności.

Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego w szczególności:

1. kieruje pracami zespołu interdyscyplinarnego;
2. organizuje pracę zespołu interdyscyplinarnego;
3. reprezentuje zespół interdyscyplinarny na zewnątrz.

Członkowie ZI, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład Zespołu, przechodzą obowiązkowe szkolenie, realizowane przez samorząd województwa (zadanie własne samorządu województwa, zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy).

2. FUNKCJONOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU

Pierwsze posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego zwołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Kolejne posiedzenia ZI są już zwoływane przez Przewodniczącego.

Posiedzenia ZI odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. O terminie posiedzenia ZI jego członkowie są informowani z 7-dniowym wyprzedzeniem.

Udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego jest obowiązkowy. Członek ZI, który nie może uczestniczyć w posiedzeniu Zespołu, informuje Przewodniczącego Zespołu o przyczynach swojej nieobecności w terminie co najmniej 2 dni roboczych przed planowanym posiedzeniem tegoż Zespołu. Jednakże, niedotrzymanie tego terminu może być usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami, w tym obłożną chorobą członka ZI lub innym zdarzeniem losowym.

W przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka Zespołu na posiedzeniu Przewodniczący informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności (na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną).

Zgodnie z art. 9a ust. 7c ustawy „w uzasadnionych przypadkach zespół interdyscyplinarny realizuje działania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i 2, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną”.

Zespół Interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki swojego funkcjonowania, jak również tryb oraz sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego (a także grup diagnostyczno-pomocowych) wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Porozumienia te określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także kwestie dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej (bądź centrum usług społecznych w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej).

Zagadnienia związane z przetwarzaniem danych osobowych przez ZI bądź grupy diagnostyczno-pomocowe, określa art. 9c ustawy (szczególnie do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji powierzonych zadań – ust. 2, jak również złożenia stosownego oświadczenia – ust. 3).

3. ZADANIA ZESPOŁU

Zgodnie z art. 9b ust. 1 ustawy, Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. W ust. 2 tego przepisu, wskazano, że do zadań Zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
 2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
 3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
 4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
 5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
 7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
 8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy – tzn. przekazanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
 9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Jeżeli osobą stosującą przemoc domową jest funkcjonariusz Policji bądź żołnierz Żandarmerii Wojskowej, Zespół Interdyscyplinarny informuje odpowiednio: komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Policji bądź komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, o złożeniu zawiadomienia, o którym mowa w pkt 10.

Procedura „Niebieskie Karty” realizowana jest zgodnie z regulacjami określonymi w art. 9d, 9e, 9f oraz 9h ustawy oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

4. GRUPY DIAGNOSTYCZNO-POMOCOWE

Grupy diagnostyczno-pomocowe zastępują dotychczasowe grupy robocze. Zgodnie z art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w przypadku zgłoszenia podejrzenia przemocy domowej.

Powołanie grupy diagnostyczno-pomocowej przez Zespół Interdyscyplinarny powinno nastąpić niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od otrzymania zgłoszenia. Prace grupy są dostosowywane do indywidualnych potrzeb, zależnych od charakteru problemów w danym przypadku.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej obowiązkowo wchodzi:

1. Pracownik socjalny z jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
2. Funkcjonariusz Policji.

Jeśli osoba stosująca przemoc domową pozostaje pod dozorem kuratora sądowego, do grupy dołącza również zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

Dodatkowo, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą wchodzić:

- Pracownik socjalny z ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
- Asystent rodziny.
- Nauczyciel wychowawca klasy lub nauczyciel znający sytuację domową dziecka.
- Osoby wykonujące zawód medyczny, takie jak lekarz, pielęgniarka, położna czy ratownik medyczny.
- Przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielem podmiotów wchodzących w skład ZI.

W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi również żołnierz Żandarmerii Wojskowej. W szczególnych przypadkach, gdy udział Żandarmerii Wojskowej jest niemożliwy, w skład grupy może zostać powołana inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc.

Rozszerzenie składu grupy diagnostyczno-pomocowej o dodatkowe osoby następuje na wniosek obligatoryjnych członków grupy (pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji lub żołnierz Żandarmerii Wojskowej).

Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej zobowiązani są do podnoszenia swoich kompetencji poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez samorząd województwa, szczególnie w zakresie pracy z osobami doznającymi przemocy oraz sprawcami przemocy domowej.

Do głównych zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy:

1. Ocena sytuacji osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”.
2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.
3. Zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność.
4. Realizacja działań interwencyjnych w stosunku do osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc.
5. Wnioskowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego o skierowanie sprawcy przemocy do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.
6. Wnioskowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego o zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia przez sprawcę przemocy.
7. Monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej oraz osób zagrożonych przemocą, także po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.
8. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty”.
9. Dokumentowanie podjętych działań, w tym decyzji o uznaniu braku zasadności wszczęcia procedury oraz o jej rozpoczęciu.
10. Informowanie przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o wynikach działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Wnioski grupy diagnostyczno-pomocowej dotyczące skierowania sprawcy przemocy do programów edukacyjnych lub terapeutycznych oraz zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia, są wiążące dla Zespołu Interdyscyplinarnego.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy należy m.in. praca z osobą doznającą przemocy oraz opracowanie indywidualnego planu pomocy dostosowanego do jej potrzeb.

Z kolei funkcjonariusz Policji w grupie diagnostyczno-pomocowej odpowiada za pracę z osobą stosującą przemoc domową.

Jeśli informacje o przemocy domowej się nie potwierdzą, grupa diagnostyczno-pomocowa rezygnuje z dalszych działań, co dokumentowane jest w formie pisemnej i elektronicznej.

5. PROGRAMY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC

Zgodnie z art. 9b ust. 8 pkt 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, grupy diagnostyczno-pomocowe mają prawo występować do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Wnioski te są dla Zespołu Interdyscyplinarnego wiążące (art. 9b ust. 4). Po rozpatrzeniu wniosku Zespół Interdyscyplinarny:

1. Informuje sprawcę przemocy o skierowaniu go do programu korekcyjno-edukacyjnego lub psychologiczno-terapeutycznego.
2. Przekazuje dane dotyczące podmiotu realizującego program.

3. Zobowiązuje sprawcę do zgłoszenia się do programu w terminie 30 dni od doręczenia skierowania.
4. Poucza o obowiązku dostarczenia zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 i 4 ustawy.
5. Informuje, że w przypadku niewykonania obowiązków, w tym nie dostarczenia zaświadczeń, zostanie złożone zawiadomienie o wykroczeniu (art. 66c Kodeksu wykroczeń).
6. Zawiadamia starostę o skierowaniu do programu i wnioskuję o przekazanie danych dotyczących terminów realizacji programów.
7. Zawiadamia grupę diagnostyczno-pomocową o skierowaniu do programu.

Grupa diagnostyczno-pomocowa, po upływie 30 dni od skierowania, dwukrotnie wzywa sprawcę do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu się do programu, w odstępach nie przekraczających 30 dni. Jeśli zaświadczenie nie zostanie dostarczone w ciągu 90 dni, albo jeśli sprawca nie ukończy programu w terminie 30 dni od zakończenia, grupa diagnostyczno-pomocowa niezwłocznie wnioskuję do Zespołu Interdyscyplinarnego o złożenie zawiadomienia do starosty.

6. ZASADY CECHUJĄCE SKUTECZNE DZIAŁANIA W OBSZARZE PRZEMOCY DOMOWEJ

Podstawą skutecznych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, zapewniając zarówno wsparcie dla ofiar, jak i eliminację przemocy u źródła są zasady przedstawione poniżej. Pokazują, że kluczowe jest zarówno zatrzymanie przemocy, jak i pomoc ofiarom w przezwyciężaniu skutków traumy.

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy.
 - **Priorytet:** Zapewnienie bezpieczeństwa ofierze jest podstawowym i najpilniejszym zadaniem. Żadne inne działania (np. rozmowy terapeutyczne, mediacje) nie mają sensu, jeśli osoba pozostaje w zagrożeniu.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
 - **Kluczowe przesłanie:** Winą za przemoc nigdy nie można obarczać ofiary. Przemoc jest świadomym wyborem sprawcy i nie ma usprawiedliwienia w postaci zachowania ofiary.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
 - **Podstawa prawna i moralna:** Zasada ta podkreśla, że przemoc jest nieakceptowalna w każdej sytuacji – zarówno w rodzinie, jak i poza nią. Jest to naruszenie prawa oraz godności drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
 - **Bez kompromisów:** Żadne argumenty (np. stres, alkohol, problemy finansowe) nie mogą być usprawiedliwieniem dla stosowania przemocy wobec bliskich.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
 - **Skuteczność pomocy:** Interwencja musi skupić się na powstrzymaniu przemocy. Bez tego inne formy wsparcia (np. pomoc psychologiczna) będą miały ograniczoną wartość.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.

- **Trauma:** Ofiary przemocy domowej doświadczają często wielokrotnych urazów emocjonalnych, fizycznych czy psychicznych, co prowadzi do długotrwałych skutków, takich jak lęk, depresja czy poczucie bezsilności.

7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

- **Empatia i wsparcie:** Wahania ofiar (np. powrót do sprawcy, zmiany decyzji) są normalną reakcją wynikającą z traumy i zależności emocjonalnej od sprawcy. Należy to akceptować i wspierać ofiarę w jej procesie wychodzenia z sytuacji przemocy.

VII. REALIZACJA PROGRAMU I FINANSOWANIE

Skuteczne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób dotkniętych przemocą opiera się przede wszystkim na koordynacji i spójności działań. Kluczowy jest płynny przepływ informacji pomiędzy wszystkimi partnerami systemu – jednostkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, wymiarem sprawiedliwości, policją, instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Pełna realizacja celów Programu jest ściśle uzależniona od zaangażowania tych instytucji w budowanie systemu wsparcia, który pomoże rodzinom uzyskać niezbędną pomoc specjalistyczną, umożliwiając im stawanie się bardziej niezależnymi, samodzielnymi i zaradnymi.

Zgodnie z treścią art. 9a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, realizacja Programu oraz jego zarządzanie będą należały do kompetencji Zespołu Interdyscyplinarnego. Warto jednak zaznaczyć, że zgodnie z tym przepisem, gmina jest odpowiedzialna za podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez pracę w zespole interdyscyplinarnym. Z tego powodu kluczowa jest ścisła współpraca pomiędzy wszystkimi jednostkami gminy, które mogą wspierać Zespół Interdyscyplinarny – szczególnie podmiotami uznanymi za zasoby instytucjonalne gminy.

Program będzie realizowany w okresie od 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2030 roku.

Źródła finansowania zadań zawartych w Programie będą pochodziły z własnych środków Gminy Piwniczna-Zdrój oraz z budżetu państwa i województwa, przeznaczonych na realizację programu. Dodatkowo, wpływy z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych mogą być wykorzystywane na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w szczególności w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym.

VIII. MONITORING I EWALUACJA

Program będzie realizowany oraz monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny. Monitorowanie przebiegać będzie na podstawie sprawozdań, które będą zawierały dane uzyskane na koniec każdego roku realizacji programu, w tym:

- instytucje udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą domową,
- formy pomocy oferowane osobom doświadczającym przemocy domowej,
- formy działań skierowanych do sprawców przemocy domowej.

Wskaźniki ewaluacyjne obejmować będą:

- liczbę interwencji w przypadkach przemocy domowej,

- liczbę osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczbę sprawców przemocy domowej,
- liczbę wszczętych procedur „Niebieska Karta”,
- inne wskaźniki określone w ramach realizowanych działań,
- dane dotyczące uczestnictwa w zajęciach, form pomocy oraz zmian postaw, zbierane przez wykonawców zadań.

Ewaluacja programu umożliwi dostosowanie form wsparcia do rzeczywistych potrzeb i problemów występujących w gminie, a także przyczyni się do zwiększenia dostępności działań pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ewaluację Programu przeprowadzi Zespół Interdyscyplinarny, we współpracy ze wszystkimi instytucjami zaangażowanymi w realizację programu. Ponadto, Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedstawi Radzie Miejskiej raport z realizacji programu.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa nigdy nie powinna mieć miejsca, ponieważ rodzina powinna być miejscem zapewniającym bezpieczeństwo oraz warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Zgodnie z polskim prawem, przemoc domowa jest uznawana za przestępstwo, co jednoznacznie podkreśla, że nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, ani powodować jego bólu i cierpienia. Szczególnie dotyczy to osób bliskich, czyli członków rodziny. Mimo że pełna eliminacja przemocy w rodzinie może być trudna do osiągnięcia, konieczne jest podejmowanie systematycznych i skoordynowanych działań w celu ograniczenia jej skali. Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą Domową ma na celu realizację tego zadania.

Realizacja celów strategicznych zawartych w Programie będzie możliwa dzięki efektywnej i sprawnej współpracy instytucji oraz podmiotów działających na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą. Program ten nie jest dokumentem ostatecznym, lecz otwartym, który może być modyfikowany w miarę pojawiania się nowych danych, potrzeb oraz możliwości.